

سطح مهارت افراد جامعه پایین است

نگین فروزنده - مرضیه رجبی طوسی

روی نیمکت پارک نشسته و دستش پر از روزنامه‌های مختلف آگهی کار بود. با خود می‌گفت: «امروز هم گذشت و هیچ‌کاری برای خودم دست و پا نکردم.» با ناامیدی آینده‌اش را در ذهن مرور می‌کرد متوجه زن و مرد جوانی شد که در گوشه‌ای از پارک صمیمانه و فارغ از دغدغه‌های زندگی نشسته بودند و به شیرین زبانی کودک دل‌بندشان عاشقانه گوش می‌دادند. با حسرت نگاهشان کرد و تصمیم گرفت از فردا مصمم‌تر و با پشتکار بیشتری به دنبال کار برود.

«اشتغال» یکی از معضلات و مسایل مهم جوامع امروزی به شمار می‌رود. بی‌کاری دغدغه بسیاری از جوانان امروز است که مشکلات بسیاری نیز در پی دارد. از جمله: بالا رفتن سن ازدواج، اعتیاد، افسردگی و... اما دست‌اندرکاران این امر، به ویژه مسئولان برای رفع این مشکل چه اقداماتی انجام داده یا خواهند داد؟! مسئولانی که به عنوان نماینده مردم انتخاب می‌شوند، به جوان امروز چه قدر بها می‌دهند؟ آن‌ها تا چه اندازه از مشکلات و دردهای آنان با خبرند؟ قانون کار چه حمایت‌هایی از کارگران - این قشر زحمت‌کش و بی ادعای جامعه - انجام می‌دهد؟ چه رابطه‌ای بین فرهنگ جامعه با نوع کار وجود دارد و در اداره‌های کار و امور اجتماعی چه می‌گذرد؟

برای پاسخ به سئوال‌اتمان به اداره کار و امور اجتماعی رفتم و با آقای سیدحسین ابن‌الرضا، که در بخش کارشناسی و مطالعاتی اداره کار، فعالیت می‌کنند، به گفتگو نشستیم:

● آقای ابن‌الرضا! در ابتدا بفرمایید که مشکل اصلی اشتغال در جامعه ما چیست؟

- اول اینکه سطح مهارت افراد جامعه اعم از شاغل و افراد جویای کار بسیار کم است و مشکل بعدی عدم هماهنگی بین آموزش‌های دانشگاهی و بنگاه‌های اقتصادی است. هم‌چنین مسأله مهم، فرهنگ کار در جامعه ماست. افراد می‌خواهند در کمترین زمان و با صرف هزینه‌ای کمتر سود بیشتری کسب کنند. بنابراین در بخش تولید کمتر سرمایه‌گذاری صورت می‌گیرد و یا اکثر جوانان جویای کار را می‌بینیم که علاقه‌مند به کارهای دفتری هستند و خیلی از کارها را در شأن خود نمی‌بینند و با داشتن دیپلم قبول نمی‌کنند همه کاری انجام دهند. در مذهب ما توصیه‌های فراوانی در مورد قداست، ارزش کار، وجدان کاری وجود دارد. یک مشکل هم بر می‌گردد به اینکه به خاطر مدرنیته کردن صنایع، لزوم استفاده از نیروی انسانی کم شد. البته در غیر این صورت محصولات ایرانی نمی‌تواند با محصولات کشورهای دیگر رقابت کند. باید طوری برنامه‌ریزی شود که هم مسیر اشتغال مدنظر باشد و هم نیازهای جامعه. ● لطفاً در مورد مشاغل یا صنایع فراموش شده نیز

صحبت کنید؟

- یکی از مشکلات ما این است که ما درون‌زا نیستیم. تمام دنیا ایران را با صنعت فرش می‌شناسد که قدمت دیرینه در کشورمان داشته و دارد. اگر از همان ابتدا روی این صنعت کار می‌شد و برای تکامل، نوآوری و خلاقیت هرچه بیشتر آن چاره‌ای می‌اندیشیدند، بازارهای دنیا هرگز نمی‌توانستند این هنر را به تاراج ببرند.

همین‌طور صنایع دستی مثل سرامیک یا معماری‌های قدیمی که گذشتگان با دستان خلاق و هنرمندشان با وجود اینکه از خیلی از تئوری‌های علمی امروزی هیچ نمی‌دانستند چه نقش‌هایی در آن‌ها می‌آفرینند.

● آقای ابن‌الرضا! قانون بیمه بی‌کاری با چه هدفی تصویب شد و چه مسئولیت‌هایی بر عهده دارد؟
- این قانون با هدف حمایت از اقشار مولد جامعه تهیه و تصویب گشته و ضرورت داشت در راستای اصل

ادامه از صفحه ۳۸

سرنوشت یک جامعه و احیاناً در گذرگاه تاریخ یک سرزمین و چه بسا در روند تاریخ جهان مؤثر باشند، کسانی بوده‌اند که به حال ظاهر خوشایند دل خوش نکرده بودند. «حال» نتوانسته است برای آن‌ها چسبندگی ایجاد کند، آنان را به خود مشغول سازد و از آینده غافل سازد.

* یک گفت‌وگو

مناسب این مطلب «گفت‌وگوی ابوعلی سینا با یکی از شاگردانش» می‌باشد:

ابوعلی سینا از یکی از شاگردانش پرسید که تو می‌خواهی مانند چه کسی شوی؟ شاگرد جواب داد: «مایلم مانند تو شوم.» ابوعلی سینا جواب داد: «من می‌خواستم مانند امام معصوم شوم و به این جا رسیدم، تو که می‌خواهی به مرتبه من نایل شوی پس وای بر تو!»

جنبه منفی این ضرب المثل زمانی دوچندان می‌شود که «دنیا» را به معنای «حال» و «نقد» به آخرت به معنای «نسیه» و آنچه «هنوز نیامده است» برتری داده شود. واضح است که در چنین شرایطی حال و روز انسان در شرایط پیشرفته قضیه به حال و روز آن حاکم بنی‌امیه خواهد رسید که نوشیدن شراب و گوش سپردن به نغمه‌های گلچهرگان درباری او را از شنیدن مباحث علمی و ادبی و ندای اذان و الله اکبر باز می‌داشت. چنان که یزید بن معاویه در برخی از اشعار خود می‌گوید: «یاران هم‌پایه من برخیزید و به نغمه‌های مطربان خوش‌آواز گوش بدهید. پیاله‌های شراب را پی در پی سر بکشید و بحث‌های علمی و ادبی را وانهدید. نغمه‌های ساز مرا از شنیدن اذان و الله اکبر بازداشته است...»^(۱)

هرگاه دنیا که نقد است، بر آخرتی که نسیه است و هنوز نیامده، برتری داده شود، رسیدن به این مراحل دور از انتظار نیست.

* کدام حال؟

نکته‌ای که بایستی به آن توجه کرد آن است که همواره تلاش برای رسیدن به آینده و عدم دل‌بستگی و قناعت به وضع موجود، زمانی توصیه است که آینده را ارتقای علم و دانش و معنویت معنا کند؛ و آلا به آب و آتش زدن برای رسیدن به آینده‌ای که ثروت‌اندوزی و زیاده‌طلبی آن را معنا و مفهوم بخشد، نه تنها قداست ندارد، بلکه بر حرص و طمع انسان می‌افزاید.

امام صادق (علیه السلام) فرمود: «از جمله آنچه از آسمان وحی شده این است: [این است که] «اگر آدمیزاد وادی داشت که در آن‌ها طلا و نقره جاری بود، در کنار آن وادی سومی را آرزو می‌کرد».

انبیا، اولیا و بزرگان و مصلحان و سیاست‌مداران الهی کسانی بوده‌اند که همواره به وضع موجود دل خوش نکرده‌اند و در صورت نیاز به تغییر اوضاع و احوال نیم‌نگاهی به افق آینده کرده و نه تنها نقد را فدای نسیه کرده‌اند که عمر و هستی خود را فدای رسیدن به هدف‌های والای خود نموده‌اند.

پی نوشت:

۱. سیره پیشوایان، مهدی پیشوایی، ۱۷۶.

موجب مصوبه ۶۵/۱۲/۴ شورای عالی کار، مقرر شد که پرداخت بخشی از دستمزد کارگران به طور غیرنقدی و به صورت بن کارگری اعطا شود و اگر کارگری اخراجش غیرقانونی و غیرموجه باشد و قراردادش نیز دائم بوده باشد، قانون کار از کارگر حمایت می‌کند و از طریق مراجع قانونی حل اختلاف نسبت به احقاق حقوق آن کارگر اقدام می‌کند.

● آقای ابن‌الرضا! با تشکر از اینکه در بحث ما شرکت کردید؛ به عنوان سؤال پایانی نظر خود را در مورد اشتغال خانم‌ها در بیرون از منزل بفرمایید:

– همه انسان‌ها طالب تعالی و پیشرفت و ارزش اجتماعی هستند و خانم‌ها نیز از این قاعده مستثنی نیستند. حتی در بعضی از مشاغل خانم‌ها چون منبع مهر و عاطفه‌اند، می‌توانند موفق‌تر از مردان عمل کنند. شغل‌هایی مثل پرستاری، مربی مهد کودک‌ها، معلمی، ... البته بهتر است خانم‌ها هم کارهایی را انتخاب کنند که با روحیات، توانایی‌ها و شأن آن‌ها متناقص نباشند و مهم‌تر اینکه کار بیرون نباید به استحکام خانواده لطمه بزند و زن را از انجام مسئولیت‌هایش باز دارد.

خدمت آقای مهندس داوود فرخی – معاونت آموزشی اداره فنی و حرفه‌ای رسیدیم و گفت‌وگوی کوتاهی در این زمینه با ایشان داشتیم:

● آقای فرخی! ابتدا اهداف سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای را بگویید:

– تربیت نیروی کار ماهر و نیمه ماهر، جهت جویندگان کار و ارتقاء مهارت برای شاغلین.

● جویندگان کار که به شما مراجعه می‌کنند، عموماً از چه قشری هستند؟

– سازمان در جذب متقاضیان، محدودیت سنی، صنفی و تحصیلی ندارد و شامل کلیه اقشار جامعه می‌شود؛ اما عموماً استقبال جوانان و نوجوانان بیشتر است.

● چند درصد از افراد آموزش‌دیده موفق به یافتن شغل می‌شود و برای اینکه این درصدها افزایش یابد، سازمان، چه تدابیری اتخاذ کرده است؟

– طبق تحقیق و مطالعاتی که از وضعیت اشتغال آموزش دیدگان در سال هفتاد و هفت انجام شد، بیست و نه درصد از مردان و یازده درصد از زنان موفق به یافتن شغل شده بودند. با توجه به افزایش امکانات حال حاضر از نظر تجهیزات و فضای آموزشی و ارتقاء سطح کیفیت آموزش‌ها به نظر می‌رسد این مقادیر به مراتب رشد یافته است. سازمان اقدامات متعددی برای افزایش این درصدها انجام داده که برخی از آن‌ها به این ترتیب است: اصلاح ورودی‌ها به مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای از طریق برگزاری دوره‌های مشاوره و آزمون‌های انتخابی، برگزاری دوره‌های کارورزی در محل واقعی کار اصناف و صنایع با اعمال معافیت از مشمول بیمه اجتماعی، اجرای بازدهی‌های علمی، فنی از کارخانجات و شرکت‌های تولیدی جهت ارتقاء سطح آگاهی و بینش کارآموزان، افزایش سطح فراگیری کارآموزان از طریق تکنولوژی آموزشی و استفاده از وسایل دیداری، شنیداری، برگزاری مسابقات مهارتی در سطح استان و بین جوانان، ایجاد کتابخانه و بانک سی دی جهت استفاده کارآموزان.

● چه توصیه‌ای برای جوانان جویای کار دارید؟

– من معتقدم، ورود به دانشگاه تنها راه خوشبختی نیست و مراکز فنی و حرفه‌ای در ایجاد شانس موفقیت کاریابی به مراتب بهتر عمل کرده‌اند.

بیست و نه قانون اساسی به منظور حمایت از نیروی کار در شرایط بی‌کاری برای گذراندن معیشت خانوار افراد بی‌کاری که قهراً و بدون میل و اراده، معاش زندگی آن‌ها دستخوش تزلزل گردیده، فراهم شود تا حمایت اجتماعی از آنان به عمل آید. اما وظایف: ۱- تشکیل پرونده برای متقاضیان بیمه بی‌کاری. ۲- معرفی واجدین شرایط به سازمان تأمین اجتماعی. ۳- معرفی مستمری بگیران به نهضت سوادآموزی. ۴- معرفی افراد به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای به منظور ارتقا یا فراگیری مهارت‌های جدید برای رسیدن به اشتغال مجدد در صورت وجود فرصت‌های شغلی جدید.

● هدف از تشکیل انجمن‌های صنفی و شورای اسلامی کار چیست؟

– هدف از تشکیل انجمن‌های صنفی حفظ حقوق و منافع مشروع و قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارگران و کارفرمایان است که در برگزیده حفظ منافع جامعه می‌باشد. کارگران مشمول قانون کار و کارفرمایان یک حرفه یا صنعت می‌توانند میادرت به تشکیل انجمن‌های صنفی نمایند و هدف از تشکیل شورای اسلامی به منظور تأمین قسط اسلامی و همکاری در تهیه برنامه‌ها و ایجاد هماهنگی در پیشرفت امور در واحدهای تولیدی، صنعتی، کشاورزی و خدماتی، شورایی مرکب از نمایندگان کارگران و کارکنان به انتخاب مجمع عمومی و نماینده مدیریت به نام شورای اسلامی کار در واحدهای بیش از بیست و پنج نفر شاغل دائم تشکیل می‌گردد.

● چه اداره‌ها و سازمان‌هایی غیر از اداره کار به منظور ایجاد اشتغال در سطح جامعه مشغول فعالیتند و هم‌چنین در مورد طرح ضربتی اشتغال نیز توضیح دهید:

– از سازمان‌هایی که می‌توانیم نام ببریم، سازمان صنایع، شهرک‌های صنعتی، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان جهاد کشاورزی، سازمان بازرگانی، سازمان صنایع دستی، مجامع امور صنفی، سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و... هستند.

طرح ضربتی اشتغال به منظور توسعه، تشویق و حمایت از بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق تأمین نیاز به نقدینگی آنان و اعطای معافیت‌های بیمه‌ای و مالیات بر حقوق کارکنان، افزایش بهره‌وری، بنگاه‌های اقتصادی از طریق آموزش و استفاده بهینه از عوامل تولید و در نهایت کاهش نرخ بی‌کاری از طریق ایجاد سی صد هزار فرصت شغلی جدید برای بی‌کاران جویای کار ثبت‌نام شده نزد ادارات کار و امور اجتماعی است، نسبت به تهیه این طرح که با استفاده از منابع اعتباری قرض الحسنه ماده ۵۶ و تخصیص منابع اعتباری ماده ۴۹ قانون برنامه سوم توسعه، مدون گردیده است.

● چه ارگان یا سازمانی در قانون کار از کارگران حمایت می‌کند و به چه نحوی؟

– اداره بازرسی به عنوان نیرومندترین بازوی اجرایی حمایتی در قانون کار و آئین‌نامه‌های مربوط به طرح می‌باشد. این اداره که با هدف صیانت از نیروی انسانی مشاغل، حراست از سرمایه‌های ملی، پیشگیری از بیماری‌های حرفه‌ای ناشی از کار، تأمین ایمنی و بهداشت محیط کار انجام وظیفه می‌نماید و هم‌چنین با همکاری کارشناسان بهداشت حرفه‌ای و تأمین اجتماعی به درخواست متقاضیان بازنشتگی پیش از موعد کارهای سخت و زیان‌آور، رسیدگی شده و عوامل زیان‌آور در محیط کار سنجش می‌شود، هم‌چنین به